

Moravský odbor Klubu českých turistů

FÉNIX

Brno - Medlánky

ZÁZNAMNÍK

TURISTICKÉ AKCE „Léto v Křivoklátských hvozdech“

2009

Vážení a milí přátelé turistiky,

do rukou se Vám dostává záznamník „**Křivoklátsko**“, který byl vytvořen především jako záznamník k turistické akci KČT Fénix Brno-Medlánky s názvem „Léto s Fénixem“, s podnázvem „Léto v Křivoklátských hvozdech 2009“. Tento záznamník je rozdělen do šesti oblastí podle 6 výletů, které se konaly během výše zmíněné akce. Do těchto oblastí je zahrnut i jeden výlet do Českého krasu, se kterým CHKO Křivoklátsko sousedí. Z každého výletu je pak vybráno vždy 10 nejzajímavějších míst. Mapky jednotlivých výletů i s popisem tras je možné nalézt na internetové adrese www.kctfenix.ic.cz.

Křivoklátsko představuje velice zajímavý kraj naší republiky. Celé území této oblasti se nachází ve stejnojmenné chráněné krajinné oblasti, která byla vyhlášena roku 1979, čímž se řadí k nejmladším u nás. Jedná se o zalesněný kraj severozápadně od města Beroun, jehož osu tvoří řeka Berounka, tolik oblíbená vodáky i turisty. Hlavním posláním CHKO je právě ochrana jedinečných společenstev, která se utvořila ve velmi členitém terénu podél řečiště Berounky a jejích přítoků. Jako přírodovědecky vysoce cenné území bylo zařazeno i do sítě biosferických rezervací UNESCO. V roce 2009 se začíná uvažovat o zřízení národního parku. Území je také hodnotné z geologického a geomorfologického hlediska, a to především díky francouzi Joachimovi Barrande, který zde našel a popsal velké množství zkamenělin. Kromě přírodních zajímavostí láká Křivoklátsko turisty také na historické památky. Mezi nejvýznamnější patří hrady Křivoklát, Krakovec, Týřov, Žebrák a Točnick, zámek Zbiroh a dále stavby lid. architektury, např. Hamousův statek ve Zbečně. Kraj okolo řeky Berounky si oblíbila i spousta umělců, za všechny jmenujme spisovatele Otu Pavla. Právě díky němu bývá kraj okolo řeky Berounky označován krajem Oty Pavla. Většina míst záznamníku se nachází v CHKO Křivoklátsko a v CHKO Český kras, proto se při jeho plnění držte značených cest a dodržujte pravidla pobytu v chráněné oblasti. Přísně je také zakázán jakýkoliv sběr rostlin, živočichů, nerostů a zkamenělin.

Přejeme Vám při toulkách Křivoklátskem jen samé pěkné a neopakovatelné zážitky.

Moravský odbor KČT
Fénix Brno - Medlánky

Podmínky plnění:

- 1) navštívit 3 povinná místa z každého výletu (celkem tedy 18 povinných míst)
- 2) navštívit 3 výběrová místa z každého výletu (celkem tedy 18 ze 42 výběrových míst)
- 3) navštívená místa si potvrďte předepsaným způsobem, pokud to nebude z jakéhokoliv důvodu možné, lze dané místo doložit i fotografiemi
- 4) po splnění zašlete záznamník na adresu KČT Fénix:

KČT Fénix Brno-Medlánky
Ostružinová 5
BRNO – Medlánky
621 00

Při zasílání vložte do obálky **poštovní známku** na zpětnou zásilku v odpovídající výši, záznamník Vám bude po zaevidování vrácen s odznakem zpět.

- 5) Cena záznamníku je 50 Kč + poštovné.
- 6) Doba plnění je omezena na 10 let, doporučujeme splnit do 5 let po zakoupení.

Seznam povinných a výběrových míst

VÝLET č. 1 <i>Okolo Lánské obory</i>	povinná místa	Křivoklát – hrad, Lány, Zbečno
	výběrová místa	Lánská obora, Skanzen výroby dřev. uhlí ve Lhotě, Jinčov – Vůznice, Bratronice, Sýkořice, Klíčava, Brdatka
VÝLET č. 2 <i>Proti proudu Berounky (město Beroun)</i>	povinná místa	Beroun, Nižbor, Hudlice
	výběrová místa	Talichovo údolí, Zdejcina, Děd u Berouna, Nový Jáchymov, Leontýnský zámek, Stradonice, Dlouhý hřeben
VÝLET č. 3 <i>Za trilobity do Skryjí</i>	povinná místa	Rozvědčák, Skryje, Krakovec
	výběrová místa	Višňová – U Eremita, Nezabudice, Branovský Luh, Týřov, Skryjská jezírka, Zvíkovec, Údolí Javornice (Machův mlýn)
VÝLET č. 4 <i>Na skok do Českého krasu</i>	povinná místa	Karlštejn – hrad, Svatý Jan pod Skalou, Koněpruské jeskyně
	výběrová místa	Velká Amerika, Kubrychtova bouda, Srbsko, Solvayovy lomy, Koda, Tetín, Koukolova hora
VÝLET č. 5 <i>K pramenům Klíčavy (město Rakovník)</i>	povinná místa	Louštín, Rakovník, Roztoky u Křivoklátu
	výběrová místa	Krušovice, Prameny Klíčavy, Merklovka, Hlaváčov, Lužná u Rakovníka, Chlum u Rakovníka, Městečko u Křivoklátu
VÝLET č. 6 <i>Zbizožskou a Hořovickou vrchovinou</i>	povinná místa	Točnick – hrad, Hořovice, Zbiroh
	výběrová místa	Zdice, Vraní skála, Hředle, Žebrák (město), Praskolesy, Líšná, Čertova skála – Světovina

Evidenční list záznamníku:

Jméno a příjmení	
Datum narození	
Adresa bydliště	
PSČ	
e-mailová adresa	

Evidenční číslo záznamníku	
Rok vydání záznamníku	
Datum vydání odznaku	

Záznamník vydal Moravský odbor KČT FÉNIX Brno – Medlánky ku příležitosti konání cykloturistické akce „Léto s Fénixem“ s podnázvem „Léto v Křivoklátských hvozdech“ v roce 2009. Jako hlavní zdroj informací bylo využito map KČT a internetových stránek daných zajímavostí. Neprošlo jazykovou úpravou.

Kontakty:

poštovní adresa: KČT Fénix Brno – Medlánky
Ostružinová 5
BRNO 21 - Medlánky
621 00

e-mailová adresa: kct.fenix@centrum.cz

internetové stránky: www.kctfenix.ic.cz

Výlet č. 1

Okolo Lánské obory

1. Lány

Poprvé připomínány r. 1392, stávala zde zemanská tvrz. Roku 1589 získal Lány císař Rudolf II. a tvrz přestavěl na lovecký zámček. R. 1681 získali panství Valdštejnové a po r. 1733 Fürstenberkové, za jejich držení přestavěn pův. renesanční zámek do dnešní barokní podoby. Poslední výrazné úpravy zámku i parku v letech 1921 - 1930 slovínským architektem Józse Plečnikem. Od roku 1921 státní zámek, oblíbené letní sídlo našich prezidentů, především T.G. Masaryka. Záp. od zámku palmový skleník a kostel Jména Ježíš, od r. 1990 je park, kostel i skleník v letní sezóně přístupný veřejnosti. Na místním hřbitově hroby T.G. Masaryka, manželky Charlotty Garrigue, syna Jana a dcery Alice. V obci muzeum T.G. Masaryka, pamětní síň Dr. A. Masarykové a Českého červeného kříže, muzeum sportovních a historických vozů a galerie s obrazy Karla a Petra Kellnerových.

Potvrzení: razítko z muzea TGM nebo muzea sport. a hist. vozů

2. Lánská obora

Založena v roce 1713 Valdštejn, s pův. rozlohou přes 9000 ha. V 19. stol. rozdělena na dvě části: Řevničovskou pro černou zvěř a Lánskou pro vysokou zvěř. Nynější rozloha činí 2144 ha a je významnou lokalitou CHKO Křivoklátsko. Uvnitř obory se nachází hradiště Šance, hrad Jívno, rezervace sv. Alžběta, na Červené mýti stojí Dohodový dub, kde byla projednávána T.G. Masarykem tzv. Malá dohoda s jugoslávským králem Alexandrem. Do roku 1948 volně přístupná, poté díky vodárenskému pásmu Klíčavské přehrady uzavřena. Oboru spravuje Kancelář prezidenta republiky. Chová se zde jelen evropský, jelen sika, jelen Dybowského, daněk skvrnitý či muflon. Pozůstatky bývalé koněspřežné dráhy o rozchodu kolejí 112 cm.

Potvrzení: opis turistické orientace u Pánovy louky či Ploskovské myslivny

3. Skanzen výroby dřevěného uhlí Lhota u Žiliny

Muzeum milřů nedaleko Lhoty u Žiliny dokumentuje dlouhou historii pálení dřevěného uhlí, jejíž počátek spadá na Křivoklátsku do doby keltského osídlení před 2500 lety. Ještě do pol. 20. stol. byly milře neoddelitelnou součástí zdejší lesnaté krajiny tvořené převážně bukovými porosty. Skanzen je koncipován jako naučná stezka, která přibližuje toto téměř zaniklé řemeslo (ukázky zemního pálení, milřů, pecí, pracovních pomůcek uhlřů, atd.).

Potvrzení: razítko ze skanzenu, příp. z obce Lhota u Žiliny

4. Jinčov – Vůznice

Jinčov (též Jenčov) je zřícenina královského hrádku z 2. pol. 13.st. na skalnatém ostrohu nad meandrem potoka Vůznice. Zachován obvodové zdi paláce a torzo věže. Okolo potoka Vůznice se rozkládá stejnojmenná národní přír. rezervace (213,22 ha, vyhl. v r. 1984) se zachovalými původními lesními společenstvy Křivoklátských hvozdů (bučinami, habřinami a teplomilnými doubravami). Přístup možný jen po červené turistické značce ke zřícenině hradu Jinčov.

Potvrzení: opis turistické orientace

5. Bratronice

První zmínka o obci již r. 1228, významnou dominantou barokní kostel Všech svatých z let 1780-83, v současné době po vnitřních úpravách znovu vysvěcený. Obec ležela na pradávne lovecké stezce vedoucí z Prahy do Zbečna a dále na Křivoklát, kterou využívala čes. knížata při honech a štvanicích na zvěř v křivoklátských lesích. Připomínkou jsou dva zachované milníky s vytesaným křížem. V obci zajímavé stavby lidové architektury. Mezi Bratronicemi a Bezděkovem se nachází atypický lehký objekt vz. 37 z 30. let 20. stol., jednou měsíčně zpřístupňován veřejnosti.

Potvrzení: razítko z restaurace či z turist. infocentra

6. Sýkořice

Původně manská osada s povinností hlídat hrad Křivoklát, první písemná zmínka o Sýkořici je z roku 1581. Obec Sýkořice leží na rozhraní tří okresů – kladenského, berounského a rakovnického, do kterého také patří. Nejnižší položenou částí obce je Valentův mlýn na břehu Berounky s 222 m nad mořem. Nejvyšším bodem je naopak vrch Koza s 443 m nad mořem. Z vyhlídky Pěnčina překrásný výhled na Zbečno a údolí Berounky.

Potvrzení: razítko z obce

7. Zbečno

Obec připomínána již r. 1100 jako dvorec českých knížat, nachází se zde sídlo CHKO Křivoklátsko. Nejvýznamnější památkou je velmi cenný roubený špýcharový dům z r. 1760 zvaný Hamousův statek nebo Rychta s muzejní expozicí. Na návsi pův. románský kostel sv. Martina, později přestavěný na gotický, v letech 1691-1717 zbarokizován, r. 1831 přistavěna věž, záp. od kostela fara z r. 1707. V obci 5 památných lip malolistých, kaplička, kde byl zavražděn kníže Břetislav II. a klenutý Masarykův most z r. 1925.

Potvrzení: razítko z muzea nebo opis červené turist. značky směr Lány

8. Klíčava

Vodní nádrž z roku 1955 (72,5 ha, max. hloubka 37,7 m, objem 10,69 mil. m³) ležící v údolí stejnojmenné říčky Klíčavy. Výška hráze od základů je 50,2 metrů, délka v koruně 175,9 m. Jedná se o zdroj a zásobárnu pitné vody pro oblast Kladenska. Veřejnosti přístupná pouze hráz, břehy a celá vodní plocha leží v nepřístupné Lánské oboře. Na ostrohu nad nádrží ční zřícenina hradu Jívno.

Potvrzení: opis červené turist. značky směr Křivoklát

9. Brdatka

Přírodní rezervace (33,89 ha, vyhl. v r. 1984), svah porostlý zakrslými habřovými doubravami, na skal. výchozech teplomilné rostliny, na malých plochách i skalní stepi. Významný výskyt plazů. Územím prochází naučná stezka Brdatka ze Zbečna na Křivoklát. Z jara a na podzim výhledy do údolí řeky Berounky.

Potvrzení: opis turist. orientace z rozcestí Písky

10. Křivoklát – hrad

Hrad a stejnojmenné městečko na Rakovnickém potoce. Gotický kamenný hrad vznikl ve 2. pol. 13. stol. na místě pův. přemyslovského hradiště. K významným úpravám hradu došlo za vlády Jagellonců, z českých králů pobýval na hradě zejména Karel IV., v 16. st. sloužil hrad jako státní vězení. Roku 1685 byl hrad prodán Valdštejnům, v r. 1733 jej získali Fürstenberkové. Hrad několikrát vyhořel, r. 1929 byl odkoupen čs. státem, po roce 1948 dochází k systematickým rekonstrukčním úpravám. Význačnými dominantami je 32 m vysoká válcová Velká věž a hranolová Prochoditá věž, mezi nimiž se rozkládá trojkřídlý hradní palác s kaplí. Z interiérů je významný Královský sál zaklenutý hvězdovou klenbou a zdobený pův. freskami, rozsahem je po Vladislavském sále v Praze druhým největším gotickým sálem v ČR. V okolí Křivoklátu se nachází několik naučných stezek a v obecní části Budy je informační a vzdělávací centrum CHKO Křivoklátsko.

Potvrzení: razítko z hradu nebo z informačně vzdělávacího centra CHKO Křivoklátsko

Výlet č. 2   Proti proudu Berounky (město Beroun)

1. Beroun

Okresní město na řece Berounce (24 000 obyvatel), název odvozen od italské Verony, městská pam. zóna. Místo osídleno od doby železné. Král Václav II. povýšil Beroun kolem r. 1295 na král. město, poč. 14. stol. opevněno, vedla tudy obchodní stezka z Prahy na západ. Roku 1421 bylo město dobyto Janem Žižkou. Nejvíce však utrpělo za 30-leté války a četnými pozdějšími požáry. Velký vliv na rozvoj města měla od 18. st. těžba železné rudy v okolí. V roce 1862 postavena železnice, od r. 1908 dvoukolejná. Postupně zde vznikly pivovar, mlýn, pily, cihelny, pekárny, železárny, těžebny vápence a cementárna. Hist. městu se velmi ulevilo stavbou dálnice, je zde jeden z nejdelších dálničních mostů u nás (721 m). Podle názvu města je pojmenována část ordoviku – stupeň beroun. Mezi památky a zajímavosti patří: pseudorenesanční budova radnice, Husův pomník, Jenštejnský dům – muzeum Českého krasu, Pražská a Plzeňská brána, gotický kostel sv. Jakuba, městské opevnění, medvědárium a rozhledna na Městské hoře. V Berouně probíhají každou středu a sobotu trhy, navíc vždy druhý víkend v září během dnů Evropského dědictví tradiční hmnčífské trhy.

Potvrzení: razítko z muzea Českého krasu, případně z infocentra

2. Talichovo údolí

Romantické údolí, které se nachází za severním okrajem města Beroun, mezi vrchy Děd, Brdatka a Ostrý. Prochází tudy Školní naučná stezka Brdatka – Talichovo údolí (cca 3 km dlouhá). Cesta vede nejen údolím, ale také po svazích Ostrého a seznamuje se zdejší faunou a flórou (v lesích, rybnících, na lučinatých stráních, atd.) a geologickou stavbou. Jedna zastávka je věnována šéfdirigentu České filharmonie Václavu Talichovi, který zde pobýval a v údolí měl svou vilu.

Potvrzení: opis turistické orientace rozcestí Brdatky (u rybníčku)

3. Zdejcina

Městská část Berouna, překrásný výhled do údolí Berounky v okolí Hýskova, v obci se nachází památná lípa malolistá, strom je největší na Berounsku (obvod kmene je 561 cm, stáří se odhaduje asi na 300 let). Za obcí směrem k Lísku se nachází vojenský prostor. Zdejcina je místo, odkud je nejpohodlnější přístup k rozhledně Děd.

Potvrzení: opis turistické orientace

4. Děd u Berouna

Zalesněný křemencový vrch (492 m) poblíž Berouna. Na vrcholu stejnojmenná cihlová rozhledna, která byla vybudována v roce 1893 při spojení sil berounského odboru KČT a Spolku okrašlovacího v Berouně. Na její stavbu bylo použito 25 000 královodvorských cihel. Bílá barva cihel a zdobené cimbuří dávají rozhledně pohádkový ráz. Je vysoká 12 metrů a na vyhlídku se musí vystoupat po 56 schodech. Po svém otevření častým cílem turistů, které lákal nádherný výhled. Při dobré viditelnosti bylo možné spatřit Milešovku nebo Říp. Dnes je viditelnost značně omezena okolními stromy, které kolem ní vyrostly. Po dohodě byl nakonec vykácen pruh lesa severním a částečně i jižním směrem.

Potvrzení: opis turistické orientace

5. Hudlice

Ves založená r. 1341, k památkám patří novorománský trojlodní kostel sv. Tomáše z r. 1875 a rodný domek význam. obrozeneckého jazykovědce Josefa Jungmanna (roubená chalupa krytá šindelem). Uvnitř Jungmannova domku expozice věnovaná jeho životu a dílu. Před domkem litinový novogotický pomník J. Jungmanna z r. 1873. Na jz. konci obce buližníková Hudlická skála (487 m) s kruhovým výhledem. Skalnatý hřeben je ve směru od jihu k severovýchodu asi čtvrt kilometru dlouhý a bezprostřední okolí převyšuje téměř o 40 metrů.

Potvrzení: razítko z restaurace

6. Nový Jáchymov

Obec vznikla v letech 1811 až 1817 při železné huti, která byla svého času největší v zemích bývalého Rakouska – Uherska, zrušena až v roce 1877. Na hřbitově hodnotné litinové náhrobky. V okolí viditelné pozůstatky po dolování železné rudy, zejména na úpatí Krušné hory (609 m). Obec je členem a současně i sídlem mikroregionu Hudlicko.

Potvrzení: razítko z restaurace nebo opis červené turist. značky směr Beroun

7. Leontýnský zámek

Původně klasicistní zámeček Obora z r. 1820. V letech 1865 – 1866 byl přestavěn a rozšířen knížetem Maxem Fürstenberkem pro jeho ženu Leontýnu z Khevenhüllera. Od té doby nazýván Leontýn či Leontýnov. U zámku anglický park s kaplí sv. Václava z r. 1866. Na nedalekém rozcestí patrová výklenková kaplička Leontýnka, v zámku v současné době ústav sociální péče.

Potvrzení: opis červené turistické značky směr Roztoky

8. Stradonice

Připomínány r. 1227, nejvýznamnější památkou obce je kaple sv. Liboria, vybudovaná r. 1658 (tehdy ještě dřevěná). V obci rád pobýval spisovatel Fr. Nepil. Západně od obce vrch Hradiště (380 m), na němž bylo odkryto rozsáhlé keltské oppidum z 1. st. př. n. l. o rozloze přes 80 ha (mladší doba laténská). Po vyhnání Keltů zde sídlili Germáni. R. 1877 byl v prostoru oppida nalezen poklad zlatých keltských mincí (tzv. duhovek) a stříbrných mincí (dnes spolu s ostatními více než 30 000 nálezy v Národním muzeu v Praze). Jedná se o archeologickou lokalitu prvořadého významu.

Potvrzení: opis červené turist. značky směr Nižbor

9. Nižbor

Obec na soutoku Berounky a Habrového potoka, roku 1265 připomínán královský lovcí hrádek vybudovaný pravděpodobně Přemyslem Otakarem II. V l. 1720 až 1725 byl za panství Valdštejnů přebudován na barokní zámek. Se zámkem sousedí kostel Povýšení sv. Kříže postavený v r. 1724 na základech gotické kaple sv. Kateřiny. Jihozápadně od zámku Fürstenberská hrobka s pomníkem knížete Karla Egonu Fürstenberka, který zde v r. 1773 vybudoval moderní hutě. Poblíž nádraží světově známá sklárna Antonín Růckl & synové - Bohemia Crystal (možnost prohlídky sklářských provozů). Na zámku informační centrum keltské kultury.

Potvrzení: razítko ze zámku, příp. jiné z obce

10. Dlouhý hřeben

Nápadný vrchol (519 m) poblíž Leontýnského zámku. Pod vrcholem rozcestí tří červených turist. značek, směr Nižbor, Hudlice a Roztoky. V sedle mezi Dlouhým hřebenem a vrchem Hák prochází silnice Beroun – Roztoky. V blízkosti přírodní rezervace Stříbrný luh (106,59 ha, vyhl. v r. 1984). Ta zachycuje rozmanité biotopy typické pro Křivoklátsko (od lesostepí po podhorské bučiny). Pod Beráníkem výhledy na Berounku a letovisko Roztoky.

Potvrzení: opis turistické orientace

Výlet č. 3   Za trilobity do Skryjí

1. Višňová – U Eremita

Osada ležící v údolí řeky Berounky, součástí obce Roztoky. Nachází se zde řada rekreačních objektů, a stejnojmenný autokemp. Při povodni v roce 2002 byla osada zcela zaplavena, v současné době již plně v provozu. Na protějším břehu řeky se nachází přírodní rezervace U Eremita (7,8 ha, vyhl. v r. 1984), jedná se o jedno z nejvýznamnějších nalezišť tisu červeného v naší republice (okolo 1000 kusů), v roce 1999 zde byla zbudována naučná stezka.

Potvrzení: razítko z osady

2. Nezabudice

Poprvé zmiňovány již v roce 1115. V obci stojí kostel sv. Vavřince s pozdně gotickým presbytářem, loď vybudována v roce 1708, poslední úpravy z 19. století. V budově obecního úřadu se nachází pamětní síň významného legionáře a odbojáře Jaroslava Fraňka. Severovýchodně od obce leží na řece Berounce památkově chráněný Nezabudický mlýn. Nad mlýnem se nachází přírodní rezervace Nezabudické skály (22,94 ha, vyhl. v r. 1989) – skalnatá stráž s typickou faunou a vegetací.

Potvrzení: razítko z obce, příp. opis turistické orientace

3. Branovský Luh

V Luhu je přívos a osada několika chalup, součástí obce Branov při řece Berounce. Na břehu řeky stojí také chalupa převozníka Proška, jehož navštěvoval se svým otcem Otto Popper, pozdější spisovatel Ota Pavel. Zdejší kraj ztvárnil v dílech Smrt krásných srnců či Jak jsem potkal ryby (později v těchto místech zfilmováno). V chalupě je nyní zřízena Pamětní síň Oty Pavla.

Potvrzení: razítko z muzea, příp. z obce

4. Rozvědčák

Výletní hostinec na Berounce, který do svého zatčení gestapem provozoval Jaroslav Franěk, známý pan „rozvědčák“ z knih Oty Pavla. Název restaurace připomíná Fraňkovo působení na frontě za první světové války. Na začátku nacistické okupace se zde scházeli členové ilegální organizace Obrana národa, Franěk zde přechovával zbraně pro ozbrojené povstání. V současné době vynikající vodácká hospoda.

Potvrzení: razítko z restaurace

5. Týřov

Zřícenina hradu čnicí nad soutokem Berounky a Úpořského potoka. Vybudován v 1. pol. 13. stol., za husitských válek jeden z opěrných bodů katolické strany, r. 1574 označován již jako pustý. Důmyslně opevněný hrad typu francouzského kastelu, dolní část opevněna hradbou a frankovacími věžemi. V letech 1315 – 1316 byl na Týřově vězněn Jindřich z Lipé. Hrad leží ve stejnojmenné národní přírodní rezervaci (420,56 ha, vyhl. v r. 1984) a je v současné době jediným místem, které je v této rezervaci přístupné, a to po žluté tur. značce od skryjského mostu. Po proudu řeky můžeme pod Týřovem obdivovat rozsáhlý skalní masiv Týřovických skal.

Potvrzení: opis turistické orientace

6. Skryjská jezírka

Přírodní rezervace (59,50 ha, vyhl. v roce 1995), jedná se geomorfologicky zajímavé a velmi romantické údolí na Zbirožském potoce. V usazených horninách z období kambria zkameněliny mnoha živočichů, na okolních stráních velmi pestrá druhová skladba fauny i flóry. Na potoce několik kaskád a peřejí. Platí zde přísný zákaz sběru zkamenělin!

Potvrzení: opis turistické orientace

7. Skryje

Obec připomínána již v r. 1239. Od roku 2005 vesnická památková zóna (obec přezdívaná jako český Betlém), soubor roubené lidové architektury. Při vyměřování a projektování nikdy v těchto místech nepostavené Buštěhradské dráhy zde francouzský inženýr Joachim Barrande objevil, roztřídil a popsal velké množství zkamenělin – zejména trilobitů. Díky tomu se staly Skryje světoznámé. Muzeum a Památník J. Barranda se nachází v budově školy. Uprostřed návsi původně gotický kostel sv. Michala, v roce 1712 přestavěn do barokní podoby. U kostela stojí památná lípa malolistá (obvod kmene 360 cm, výška 20m).

Potvrzení: razítko z muzea, příp. jiné z obce.

8. Zvíkovec

První zmínka o vsi a tvrzi je z r. 1229. Na místě vyhořelé tvrze byl r. 1753 postaven barokní zámek. Stavba nyní slouží jako soc. domov mládeže. Památkově hodnotné náměstí venkovského charakteru se zděnými i roubenými přízemními domky. Uprostřed se nachází kostel Nanebevzetí P. Marie, původně gotický, v 18. stol. barokizován, má deskový oltář z poč. 17. stol., v r. 1414 zde kázal M. Jan Hus, za svého pobytu na Krakovci. V dolní části obce – v Kalínově Vsi je most přes řeku Berouнку, u kterého se nachází vodácká restaurace a tábořiště.

Potvrzení: razítko z obce, příp. z restaurace u mostu či z vodáckého tábořiště

9. Údolí Javornice (Machův mlýn)

Javornice je říčka pramenící nedaleko zámku Svatý Hubert poblíž Jesenice u Rakovníka. Ve své horní části na ní vyrostla řada kaskád a rybníčků, v dolní části pak protéká kolem hradu Krakovec a velmi nádherným údolím míří k soutoku s Berouнку pod Zvíkovcem. Je velice oblíbená mezi trampy a skauty, kteří zde mají svá tábořiště. Při soutoku se Šípským potokem od hradu Krakovce se nachází letní rekreační středisko Machův mlýn s přírodním koupalištěm.

Potvrzení: razítko z místa, příp. opis turistické orientace rozcestí tří červených u Prachárny

10. Krakovec

Zřícenina hradu nad nevelkou stejnojmennou vsí. Postaven v r. 1381 křivoklátským purkrabím Jírou z Roztok. Od roku 1410 patřil Jindřichu Leflovi z Lažan, který zde roku 1414 poskytl útočiště mistru Janu Husovi. Ten tu pokračoval v kazatelské činnosti a zde jej také zastihlo i pozvání na koncil do Kostnice. 11. října 1414 se odtud Hus vydal na svoji osudnou cestu do Německa. Roku 1437 získali hrad Kolovraté, roku 1548 Lobkoviczové, za nichž byly provedeny renesanční úpravy. Podle barvy omítky či své červené střechy býval nazýván Červeným zámekem – toto označení se objevuje ještě na mapách vydaných poč. 20. století. V roce 1783 hrad vyhořel a začal pustnout. K opravám došlo teprve po roce 1914, zvláště pak po r. 1924, kdy byl v majetku Klubu československých turistů. Od roku 1952 je státní. Jádrem stavby je dvoupatrový palác uspořádaný v půdorysu do tvaru písmene U. Zajímavé je, že hrad nebyl příliš dobře opevněn, hlavní důraz byl kladen na jeho obytnou funkci. Pozoruhodné je také architektonické řešení kleneb, což řadí Krakovec k nejhodnotnějším gotickým stavbám ve střední Evropě.

Potvrzení: razítko z hradu, příp. z obce

Výlet č. 4

Na skok do Českého krasu

1. Karlštejn – hrad

Národní kult. památka, častý cíl českých i zahr. turistů. Hrad byl vybudován Karlem IV. v letech 1348 až 1357, jednak jako důstojné sídlo císaře, jednak jako místo uložení korunovačních klenotů, a to jak říšských, tak později za husitských válek i českých. Hrad prodělal několik důkladných přestaveb, při nichž ovšem došlo ke ztrátě mnoha pův. gotických prvků. Hrad stojí na vápencové skále v nadmořské výšce 319 m a je obklopen řadou vyšších vrchů, je zbudován na 4 výškově odstupňovaných terasách. Na stráni pod purkrabským dvorem stojí studniční věž, chránící 96 m hlubokou studnu, voda se čerpala velkým šlapacím kolem. Největší dominantou hradu je čtyřpatrová Velká věž – francouzský donjon se sílou zdí až 6m. Nejvzácnější místností hradu je kaple sv. Kříže se 127 deskovými obrazy od mistra Theodorika. Celý hrad opevněn mohutnými hradbami. Natáčel se tu proslulý film Noc na Karlštejně, pův. divadelní hra Jar. Vrchlického. V obci několik muzeí a infocentrum.

Potvrzení: razítko z hradu nebo z některého muzea

2. Velká Amerika

Největší ze zatopených vápencových lomů, které se nachází západně od obce Mořina. Ta kdysi patřila emauzskému klášteru a svůj dvůr zde vlastnil i malíř deskových obrazů mistr Theodorik, představený pražského malířského bratrstva. K dalším významným lomům patří Malá Amerika (Rešna) a lomy Mexiko a Kanada. Lom Mexiko sloužil jako trestanecký lom, v Mořině Památník utrpení vězňů. V lomu Kanada se stále těží a vápencem se vozí 12 km dlouhou vlečkou do Nučic a dále po síti SZDC pro odsíření elektráren Tušimice a Pruněvov, v ročním objemu cca 500 kt. Jednotlivé lomy jsou propojeny podzemními šachtami, které byly vylámany většinou za 1. sv. války. Ve všech lomech je významné naleziště zkamenělin, koupání je zakázáno.

Potvrzení: opis turistické orientace, příp. razítko z obce Mořina

3. Kubrychtova bouda

Bývalá trampská hospoda v údolí Bubovického potoka, počátkem 90. let záhadně vyhořela, na jejím místě ochránci přírody povolili a vystavěli jen sezónně otevřené Informační středisko Českého krasu. Poblíž se nachází Bubovické vodopády – jen za většího průtoku vody nebo po deštích, koryto Bubovického potoka bývá poslední roky v letních měsících díky vápencovému podloží zcela vyschlé. Prochází tudy červená turistická značka z Berouna na Karlštejn a odbočuje žlutá do Srbska.

Potvrzení: opis směrovky červené značky směr Beroun

4. Srbsko

Vodácké a turistické letovisko, které se rozkládá na obou březích řeky Berouunky. Ta v těchto místech protéká hluboce zaříznutým kaňonem, ve vápencových vrstvách se nachází velké množství jeskyní, největší z nich je Barrandova jeskyně (120m dlouhá a 45m hluboká). V okolí několik opuštěných vápencových lomů a horolezecké stěny. V roce 1919 vznikla v Kodě u Srbska nejslavnější trampská osada „Údolí děsu“. Srbsko je častý cíl mnoha turistů a trampů.

Potvrzení: razítko z restaurace

5. Solvayovy lomy

Muzeum v přírodě dokumentující historický vývoj těžby vápence na Berounsku. Skanzen je tvořen bývalými provozními a technologickými budovami a rekonstruovanou úzkorozchodnou lomovou dráhou o rozchodu 600 mm. Expozice se nalézá ve zrušeném vápencovém lomu Paraple, v překrásné krajině Českého krasu, nedaleko cesty ze Sv. Jana pod Skalou na Karlštejn. Návštěvník může po celý rok volně procházet po vyznačených stezkách a podle názorných informačních tabulí získat představu o způsobu těžby, dopravy a zpracování vápence, v sezóně funguje průvodcovská služba. Skanzen buduje a provozuje pražská Společnost Barbora.

Potvrzení: razítko ze skanzenu nebo opis turist. orientace z rozc. U Lomu na modré značce

6. Svatý Jan pod Skalou

Poutní místo v údolí říčky Loděnice (lidově Kačáku). Dominantní stavbou býv. benediktinský klášter ze 13. st., vybudovaný u legendární jeskyně poustevníka sv. Ivana. Od r. 1310 probošství, od r. 1517 opatství, dnešní podoba areálu s kostelem Narození sv. Jana Křtitele je z 18. st. Klášter zrušen r. 1785, v současné době v něm sídlí vyšší odborná škola pedagogická, tzv. „Svatojánská kolej“. Pod kostelem travertinová jeskyně se silným vývěrem léčivé podzemní vody o průtoku 20 l/s a stálé teplotě 8,5 °C, svého času byla voda stáčena do lahví a dodávána pod názvem Ivanka. Dalšími památkami jsou kaple sv. Maxmiliána a sv. Kříže, Mariánské sousoší, na 159 m vysoké skále nad obcí kříž s překrásným výhledem do údolí. V okolí naučná stezka Svatojánský okruh.

Potvrzení: razítko z obce

7. Koda

Národní přírodní rezervace na pravém břehu řeky Berounky (463,64 ha, vyhlášena již v r. 1952), druhá největší rezervace v CHKO Český kras. Hlavní součástí je Císařská a Kodska rokle – jedna z nejcennějších oblastí Českého krasu. Z krasových pramenů vytékají do roklí potoky s tvorbou pěnoveců, v okolí travertinových jezírek se vyvinula společenstva vápnomilných mechorostů. Na okraji samoty Koda vytéká krasový pramen, zachycený v kapličce. Pramen má stálou teplotu 10 °C a nikdy nezamrzá. U kapličky se nachází rybníček s hrází z pěnoveců, který byl zásobárnou pro dnes už neexistující mlýn, poblíž Kodska jeskyně.

Potvrzení: opis žluté turist. značky směr Popovice

8. Koněpruské jeskyně

Největší jeskynní systém v Čechách na návrší Zlatý kůň u obce Koněprusy, třípatrové jeskyně v devonských vápencích, výškový rozdíl okolo 70 m, zpřístupněny poprvé v roce 1959. Nejcennějším úkazem jsou tzv. koněpruské chalcedonové růžice. V jeskyních bylo objeveno velké množství pravěkých nálezů, ve středověku penězokazecská dílna, v letech 1460 – 1470 se zde vyráběly falešné husitské halěře, byly nalezeny nástroje a zbytky po ražbě. Jeskyně mají mimořádný význam pro poznání geologického vývoje středních Čech v období čtvrtohor. Prochází tudy naučná stezka Zlatý kůň do bývalého lomu na Kobyle. Přimo u jeskyní se nachází i největší vápencový lom v Čechách (Velkolom Čertovy schody).

Potvrzení: razítko z jeskyní nebo opis žluté turist. značky směr Srbsko

9. Tetín

Původně knížecí dvorec z 10. st. byl vdovským sídlem kněžny Ludmily, která zde byla 15. září 921 zavražděna. Za Václava II. zde vznikl kolem r. 1288 zděný hrad, zničený r. 1422. Nepatrné zbytky hradu jsou na skalnatém výběžku Tetínských skal, je odtud nádherný výhled do kaňonu Berounky. V obci několik kostelů – románský kostel sv. Kateřiny, raně barokní kostel sv. Ludmily a nejvýznamnější stavbou je pův. románský kostel sv. Jana Nepomuckého. Na návsi Tetínské muzeum a zámeček.

Potvrzení: razítko z muzea nebo jiné z obce

10. Koukolova hora

Výrazný vrchol (471 m) u obce Slavíky, mezi městy Zdice a Králův Dvůr, bývalé doly na vápenec. Na vrcholu zřícenina výklenkové kaple sv. Blažeje. Tu nechal v roce 1832 vystavět Karel Mudroch, rektor Univerzity Karlovy. Výhled severním směrem do údolí říčky Litavky a na města Králův Dvůr a Beroun. Prochází tudy naučná stezka Koukolova hora – Kotýz. Pod Koukolovou horou v údolí Suchomastského potoka leží Havlíčkův Mlýn, poblíž něj studánka s léčivou vodou. Na protějším Kotýzi se rozkládá stejnojmenná národní přírodní rezervace, četné krasové jevy (skalní útvary Aksamitova brána a Jelínkův most).

Potvrzení: opis turistické orientace

Výlet č. 5 K pramenům Klíčavy (město Rakovník)

1. Loustín

Nejvyšší vrch Řevničovské pahorkatiny (537 m) a zároveň celého rakovnického okresu. Je tvořen křídovými slínovci a jílovci. Na vrcholu pozůstatky stejnojmenného hradu ze 13. stol., ten sloužil ke strážním a loveckým účelům. Dodnes se zachovaly stopy příkopů a náspů. Objeveny i pozůstatky pravěkého hradiště z pozdní doby bronzové. Pěkné výhledy na okolní krajinu, především na CHKO Křivoklátsko.

Potvrzení: opis turistické orientace

2. Krušovice

Obec ležící při silnici první třídy z Prahy do Karlových Varů. Vznik obce se podle některých známek datuje až do doby před rokem 1000. Počátek osady byl spjat s tvrzí, stojící na místě dnešního pivovaru, staročesky zvanou Krušejovice. První dochovaná zmínka o obci však pochází až z dob krále Přemysla Otakara II. (tedy z 2. pol. 13. st.) v souvislosti se zřízením manství. Dnes jsou Krušovice poklidnou, slibně se rozvíjející obcí s cca 600 obyvateli. Jsou také rodištěm slavného národního umělce Václava Rabase. Na okraji obce se nachází královský pivovar Krušovice, založený v r. 1581 (od r. 2007 součástí nizozemského koncernu Heineken).

Potvrzení: razítko z pivovaru nebo jiné z obce

3. Prameny Klíčavy

Prameny Klíčavy jsou nejsevernější přír. rezervací Křivoklátska (47,86 ha, vyhl. v r. 1995), nachází se jižně od nádraží v Řevničově. Jedná se o poměrně významnou oblast zalesněnou zachovalými lužními olšinami s rašelinnou půdou a s výskytem více než třiceti druhů chráněných a ohrožených rostlin a živočichů. V CHKO Křivoklátsko je tento typ stanoviště ojedinělý, je zde bohatý výskyt masožravé rostliny rosnatky okrouhlohlísté.

Potvrzení: razítko z nádraží Řevničov, příp. opis turistické orientace

4. Merkllovka

Studánka Merkllovka je železitý pramen, který počátkem 19. století objevil fürstenberský lesní adjunkt Jiljí Merkl (někdy též Merklův pramen). Kníže Fürstenberk zde zřídil dřevěné lázeňské pavilony a pramen pojmenoval jako Pramen sv. Jiljí, což se ale neujalo. Zaniklou slávu malých lesních lázní tak dosvědčuje jen vydatný železitý pramen spolu s rybníčkem. Z kdysi hojně navštěvovaných staveb zbyly pouze nejasně čitelné obrysy ruin v terénu. Poslední opravu pramene provedly Lesy České republiky v roce 2000. V okolí několik památných stromů, poblíž Maxova obora.

Potvrzení: opis turistické orientace

5. Hlaváčov

Vrch (405 m) se zbytky stejnojmenného hradu (někdy též nazýván Starý hrádek). Hrad byl vybudován na přelomu 12. a 13. st. a před dostavbou Křivoklátu byl správním centrem Rakovnicka. Podle některých předpokladů vydal právě zde král Václav I. v l. 1245 – 1252 některé významné listiny, brzy potom však zřejmě hrad zanikl následkem požáru. Dodnes dochované příkopy, části valů či nepatrné zbytky zdí. Na úbočí Hlaváčova pískovny, prochází tudy modrá turistická značka z Rakovníka do Lužné.

Potvrzení: opis turistické orientace

6. Rakovník

Okresní město na Rakovnickém potoce, významné průmyslové, zemědělské i kult. centrum regionu (městská památková zóna). Oblast osídlena již od paleolitu, ve 12. stol. na obchodní stezce trhovává ves Rokytno, roku 1286 povýšena králem Václavem II. na město. Koncem 13. století přenesena do Rakovníka správa kraje, která zde sídlila až do roku 1787. V roce 1588 získal Rakovník od císaře Rudolfa II. statut města královského. Již od středověku chmelařské středisko, od r. 1460 zde existoval pivovar. Ve 2. pol. 19. stol. rozvoj keramické výroby, v roce 1833 zde byla založena první reálka v českých zemích. Od poč. 20. st. výroba obkladaček, kachlových kamen, výroba mýdel a zpracování tuků. V dole Rako jižně od města probíhá až doposud těžba lupků. Mezi významné památky patří pozdně gotická Pražská brána, chrám sv. Bartoloměje na Husově náměstí, Vysoká brána (46m vysoká dominanta města se širokým rozhledem), barokní radnice s věží (sň spisovatele Zikmunda Wintera), městské opevnění, okresní muzeum v cisterciáckém domě (nyní muzeum TGM), galerie malíře Václava Rabase či židovské ghetto se synagogou z roku 1792. Na severozápadním okraji města rezervace Tankodrom (31,17 ha, vyhl. v r. 1999).

Potvrzení: razítko z muzea, příp. z infocentra

7. Lužná u Rakovníka

V obecní části Lužná II je vlaková stanice, která je významným žel. uzlem na trati Praha – Chomutov. U nádraží bylo v roce 1997 zřízeno Železniční muzeum Českých drah. V areálu je početná expozice hist. kolejových vozidel (v současné době největší v ČR). Vozidla byla používána především na býv. Buštěhradské dráze a okolních místních tratích. Současně zde bylo zbudováno i úzkorozchodné kolejiště s rozchodem 800 mm. Součástí muzea je i objekt výtopny z r. 1924, který svému účelu přestal sloužit právě v roce 1997. Nyní se zde provádí jen opravy hist. vozidel. Každoročně jsou pořádány jízdy parních vlaků. V samotné obci Lužná stojí za zmínku pozdně barokní kostel sv. Barbory z r. 1749. Lužná se nachází od svého nádraží a obecní části Lužná II cca 4 km.

Potvrzení: razítko z muzea nebo opis turistické orientace před nádražím

8. Chlum u Rakovníka

Obec v romantickém údolí Rakovnického potoka, prochází tudy červená turist. značka z Rakovníka na Křivoklát. Je zde řada hodnotných stavení lid. architektury, záp. od vsi v poloze U starého zámku patrné kruhové valy a příkopy, na místě stávala tvrz zničená za 30-leté války. Chlum je rodištěm sochaře a keramika Václava Markupa a autora loutkových her Prokopa Konopáska. Oficiálně spadá Chlum u Rakovníka spolu s Ryšínem, Tytry a Skrivaní pod Pavlíkov, obec s rozšířenou působností.

Potvrzení: opis červené turist. značky směr Rakovník

9. Městečko u Křivoklátu

Obec 2 km severozápadně od Křivoklátu, ležící na soutoku potoků Rakovnického, Trnavy a Ryšavy. Původně tržní a řemeslnická osada. První zmínka z r. 1352. Barokní kostel sv. Jakuba vybudován F.I. Prém v l. 1731–1734 na místě staršího středověkého kostelíka. Typická ukázka venkovského barokního kostela, vnitřní zařízení z konce 17. století. V obci hodnotné roubené špýchary a stodoly. Železniční trať Beroun – Rakovník zde vzhledem k hlubokým údolím prochází několika tunely.

Potvrzení: razítko z obce nebo opis zelené turist. značky směr Nové Strašecí

10. Roztoky u Křivoklátu

Jedná se o letovisko na soutoku řeky Berounky a Rakovnického potoka nedaleko hradu Křivoklát. Roztoky jsou středně velké městečko se zhruba 1050 obyvateli, které díky svému umístění tvoří východisko pro řadu krásných výletů. První zmínka o obci pochází z roku 1406, ale již dlouho předtím zde stával dvůr křivoklátského purkrabího a lovců. Až do počátku 19. st. se jednalo pouze o malou zemědělskou obec, ale v roce 1824 zde byla knížaty z Fürstenberka založena železná huť, což přispělo k rychlému rozvoji obce. Ve 20. století se v obci objevila i další průmyslová výroba, např. textilní továrna firmy Stein & syn či továrna na obráběcí stroje, v 60. letech pak výroba pneumatického nářadí. Roztokami prochází červená turistická značka, po které se dostanete do Berouna nebo do Skryjí. Dále zde začíná žlutá spojovací značka, vedoucí ke hradu Křivoklát. V blízkém okolí se nachází několik naučných stezek - Školní NS Křivoklát, NS U Eremita, vodácká NS Berounka nebo NS Paraplíčko. Od altánku Paraplíčko je nádherný výhled na celou rekreační oblast. V Roztokách se narodil hudební skladatel Adolf Cmíral (1882 -1963).

Potvrzení: razítko z obce

Výlet č. 6   Zbirožskou a Hořovickou vrchovinou

1. Zdice

Obec na soutoku říčky Litavky a Červeného potoka. Poprvé doložena roku 1147, ve 13. stol. patřily pražskému biskupství, které zde na zemské stezce vybíralo clo, od středověku se zde těžila žel. ruda. R. 1872 byly povýšeny na městečko, r. 1994 jim byl přiznán statut města. Již od r. 1875 významný železniční uzel, kdy k hlavní trati Praha – Plzeň přibyla trať Rakovník – Protivín. K památkám patří pův. gotický kostel Narození P. Marie z r. 1384, v l. 1747-49 zbarokizován, po r. 1990 opraven. Radnice je vlastně pův. zájezdní hospodou (označována „U krále Václava IV.“). Někteří historikové označují Zdice za rodiště kronikáře Kosmase. Je zde Železniční muzeum Výtopna a Army muzeum.

Potvrzení: razítko z města

2. Vraní skála

Přírodní památka (2,56 ha, vyhl. již v r. 1948). Nápadný skalní útvar s výškou skal okolo 30 m, tzv. buližníkový suk, který zachycuje fragment společenstva typického pro toto stanoviště. Směrem k východu navazuje na hlavní masív několik dalších skalních bloků. Na vrcholu (536 m n. m.) je daleká vyhlídka na panorama Zbirožské a Hořovické vrchoviny, dále na pásmo Brd, Rokycanskou pahorkatinu a do křivoklátských lesů.

Potvrzení: opis turistické orientace

3. Hředle

Obec ležící v rekreačním údolí Stroupínského potoka. Poprvé zmiňována r. 1336. Stávala zde jedna z prvních pecí na výrobu železa, která se již r. 1652 uvádí jako pustá. R. 1872 byly dvě třetiny obce zničeny povodní. Za vesnicí se v údolí Stroupínského potoka nachází záložní nemocnice pro řešení krizových situací a sklad léčiv, především tamiflu a relenza (postavena v 70 letech jako záložní vojenská nemocnice při biochemickém napadení).

Potvrzení: razítko z obce

4. Točnick – hrad

Hrad založený králem Václavem IV., první zmínka z r. 1398. Bezprostředním důvodem jeho výstavby byla skutečnost, že nedaleký hrad Žebrák, ze kterého se do současnosti dochovala pouze válcová věž a několik obvodových zdí, vyhořel a ani po rekonstrukcích se již nemohl stát reprezentativním královským sídlem. Hrad Točnick byl proto koncipován jako monumentální architektonická stavba, která měla dokladat význam Václava IV. jako římského císaře i českého krále. S tím souvisí potlačení obranných prvků (např. chybí obranná věž). Po smrti Václava IV. se dostal Točnick do rukou několika šlechtických rodů a prošel řadou úprav. Ještě v 17. st. byl hrad obyvatelný, v roce 1733 byla v sále královského paláce založena poutní kaple sv. Bartoloměje. V 19. stol. již majetkem Josefa Colloreda Mansfelda, r. 1923 darován KČT za 1 korunu, od roku 1953 státní, od r. 1994 v hradním příkopu medvědi. V r. 2007 sestrojen k probíhající opravě krovu královského paláce středověký šlapací jeřáb, od západní brány nádherný výhled na hrad Žebrák, obec Točnick a celé okolí.

Potvrzení: razítko z hradu Točnick, příp. Žebrák

5. Žebrák (město)

Osídlení místa již od pravěku, trvalé osídlení od 11. st. (trhová ves). Od r. 1336 král. majetek, r. 1396 Žebrák povýšen Václavem IV. na král. komorní město. R. 1425 město vypáleno Husity, r. 1608 opět zničeno požárem a pak ještě několikrát utrpělo průtahy vojsk. K rozmachu dochází během 19. st., k čemuž přispěla především poloha při silnici z Prahy do Plzně a dále do Bavorska. R. 1994 vrácen statut města. Na náměstí barokní kostel sv. Vavřince z r. 1780 a pomník padlým se sochou M. Jana Husa. Významnými rodáky nár. buditel Š. Hněvkovský, bratři V. Nejedlý (básník) a Jan Nejedlý (profesor češtiny), malíř Jar. Hněvkovský, žil zde spisovatel K. J. Erben. Od r. 1954 stojí nad městem hvězdárna, je zde pobočka Muzea Českého krasu a galerie J. Hněvkovského.

Potvrzení: razítko z muzea, příp. jiné z obce

6. Praskolesy

Připomínány již r. 1216. Dominantou obce pův. románský kostel sv. Mikuláše, ve 14. st. goticky přestavěn a v l. 1620 – 1710 zbarokizován. V interiéru oltář sv. Václava s obrazem od J. Hellicha z r. 1848. Vedle kostela kaple sv. Prokopa z konce 13. st. a márnice. V obci se ještě nalézá výklenková kaplička sv. Jana Nepomuckého z r. 1832 a fara. V 19. stol. rozšířena cvočkářská výroba. Narodil se zde hud. skladatel Josef Nešvera (pamětní deska na budově školy), na skále nad Červeným potokem významné naleziště zkamenělin živočichů ze starších prvorohor, popsané J. Barrandem, nad obcí žid. hřbitov, vých. od obce Otmíčská hora (401 m) – přír. památka s nádherným výhledem do okolí.

Potvrzení: razítko z obce

7. Hořovice

Středisko záp. části berounského okresu, 6500 obyvatel. Osídlení již od 10. st., význam až od r. 1322, kdy Hořovice získaly městská práva. Hradbami opevněn jen střed města, na okraji se utvářel samostatný sídelní celek Velká Víška, jenž byl přidružen až r. 1919 (zahrnoval celé východní město s kostelem a oběma zámky). V 16. a 17. st. město několikrát vyhořelo. R. 1685 získali panství hrabata z Vrba, kteří vedle Starého zámku vystavěli nové rodinné sídlo, tzv. Nový zámek. Od 14. st. těžba žel. rudy, což vedlo k rozvoji zdejšího průmyslu. Význam i cvočkářství v 19. st., v l. 1850 až 1960 Hořovice okresním městem, v současné době městem s rozšířenou působností. Za 2. sv. války v okolí řada partyzánských oddílů. Mezi památky města patří Starý zámek (pův. pozdně gotický hrad, od r. 1926 sídlo správy vojen. lesů), Nový zámek s angl. parkem, kostel sv. Jiljí na Víseckém nám., raně barokní kostel Nejsv. Trojice na Palackého nám., býv. františkánský klášter a budova radnice.

Potvrzení: razítko ze zámku, příp. z infocentra v budově radnice

8. Líšná

Jedna z nejm. obcí v okrese Rokycany, první zpráva o ní je datována až rokem 1539. Vesnice patřila původně ke křivoklátsk. panství. V 16. st. ji ale věnoval král Ferdinand I. Habsburský svému osobnímu písaři, po jeho smrti opět společně s nedalekým hrádkem Řebřík připadla ke křivoklátsk. panství. V roce 1607 připojena ke Zbirohu, samostatná obec v letech 1850 – 1945, pak opět pod Zbirohem, od r. 1990 def. vlastní obecní úřad. Vedle rybníčku na návsi novorománský kostel sv. Václava z r. 1870, obrazy od A. Liebschera, místo natáčení seriálu čes. televize Náves (film. obec Javorová), lid. architektura.

Potvrzení: razítko z obce, příp. opis zelené turist. značky směr Jankovský mlýn

9. Zbiroh

Město na Zbirožském potoce s 2500 obyvateli. Raně gotický hrad Sulislavců zde byl postaven již kolem r. 1230, pod ním vznikla ves, z níž se ve 14. st. vyvinulo městečko. Od r. 1336 do husitských válek v držení Rožmberků, proto ve znaku města rožmberská růže. Dalšími majiteli Kolovraté a Lobkoviczové. Po bělohorské bitvě se stal zdejší hrad, přeměněný za Rudolfa II. na zámek, vězením politických provinilců. Za 30-leté války město vypálili Švédové. V l. 1879-1945 majetkem Colloredo-Mansfeldů, po r. 1989 jim byl majetek opět navrácen. Na železářskou tradici cvočkářství navazuje podnik Zbirovia. Nad městem novorenesanční zámek s parkem. Dlouhá léta zde byla armádní kasárna, veřejnosti zpřístupněn až v roce 2005. Zachovalá raně gotická, 23 m vysoká zámecká věž. Kromě zámecké expozice je zde i výstava " Krásy a tajemství ČR". Rekonstruovaná zám. kaple slouží k obřadům a koncertům. A. Mucha zde na zámku tvořil 18 let 20 obrazů Slovanské epeje. Zbiroh je rodištěm J. V. Sládka (muzeum v jeho rodném domě na náměstí), k rodičům sem zajížděl básník Fráňa Šrámek, pobývala zde i H. Majerová a J. Hašek.

Potvrzení: razítko z muzea, zámku nebo infocentra

10. Čertova skála - Světovina

Čertova skála (566 m) a Světovina (560 m) patří k výrazným vrcholům Zbirožské vrchoviny. Na obou kopcích se nachází romantické buližnickové skály, porostlé především borovými lesy. Ze skal překrásné výhledy do okolní krajiny, jsou častým cílem vycházek obyvatel města Zbiroh. Oba skalní útvary jsou zároveň i cvičnými horolezeckými stěnami. Přes Čertovu skálu prochází červená turist. značka ze Zbirohu do Radnice a přes Světovinu zelená ze Zbirohu do Drahoňova Újezdu.

Potvrzení: opis turistické orientace jednoho z rozcestí v dané lokalitě

Místo pro Vaše poznámky:

